

Van Rijn - de Bruyn

Fruit-trees ■ Саженцы плодовых деревьев

ПИТОМНИК

ООО "Ван Райн - Де Брюн Украина"

ПИТОМНИК

Van Rijn - de Bruyn BV Голландия

www.vanrijn-debruyn.com

irene@urdzik.pl

Украина, Днепропетровская обл.,
Никопольский р-н

+38 050 497 61 31

+38 0566 672 495

"Новини садівництва"
щоквартальний
науково-виробничий журнал
№3(85), липень-вересень 2014 р.

Засновники:

Украсдвинпром; Уманський національний університет садівництва; Інститут помології НААН; Мелітопольська дослідна станція Інституту садівництва НААН; Подільська дослідна станція Інституту садівництва НААН

Зареєстрований Держкомвидавом України
5.03.1994 р., серія КВ 465

Головний редактор:

доктор с.-г. наук Мельник О. В.

Редакційна колегія:

доктори с.-г. наук Балабак А.Ф.,
Бутило А.П., Копилов В.І.,
Копитко П.Г., Майдебур В.І.,
Хоменко І.І.; доктор екон. наук
Непочатенко О.О., кандидати с.-г.
наук Кучер М.Ф., Ріпамель-
ник В.П., Сенін В.В.; Рибак А.В.

Номер редагували:

Мельник О.В., Личенкова І.О.

Проект обкладинки

і верстання: Мельник О.В.

**За використання
матеріалів
посилання на "НС"
обов'язкове**

Підписка в редакції

Адреса редакції:
Абон. скринька 543,
20305, м. Умань-5
Черкаської області.
Сайт: www.novsad.com
Ел.пошта: novsad@ukr.net
тел. +38 04744 32326

Підписано до друку 10.IX.2014
Формат 60x84 1/16
Обсяг 3 др. арк.

Надруковано в друкарні
фірми "Есе": 03142, м. Київ, пр-
т Акад. Вернадського, 34-1

Зміст

Актуально

Запобігання втратам від осипання плодів.....	2
Фенофази яблуні і груші.....	3

Агротехніка

Догляд за інтенсивним садом: польський досвід.....	5
Нове у вирощуванні малини й ожини.....	10

За рубежом

Мельник О.В. Тенденції виробництва яблук у Європі і світі.....	19
Черешня по-інтенсивному: польський досвід.....	30
Черешня по-інтенсивному: німецький досвід.....	37

Переробка, реалізація

1-метилциклопропен для зберігання груш.....	38
Озонування плодів і ягід.....	39

Календар конференцій, семінарів, виставок.....	40
---	----

Фото на обкладинці: Плодоношення яблуні сорту
Делкорф з контурним обрізуванням у Нідерландах
(фото О.В. Мельника).

ЧЕРЕШНЯ ПО-ІНТЕНСИВНОМУ: польський досвід

За матеріалами виїзного науково-практичного семінару українських садівників у червні 2014 р. та зарубіжними публікаціями.

Сорти

В ґрунтово-кліматичних умовах Польщі вища економічна ефективність у сортів черешні пізнього строку досягання з крупними та смачнішими від ранньостиглих сортів плодами.

Ранньостиглі сорти

Один з найбільш популярних у Польщі ранніх сортів черешні Бурлат французької селекції ненадійний у вирощуванні – дерева пізно вступають у плодоношення, особливо на сильнорослій підщепі, а плоди в дощову погоду розтріскуються і загнивають. Донедавна його важко було замінити в промисловому насадженні, проте останнім часом набувають популярності ранньостиглі сорти – Ріта, що досягає раніше за Бурлат, Хелга, Ділема, Сказка, Валерія №3, Ерлізе, Марта, Аніта, Касандра і Хорка.

Опис сортів подано за результатами випробування в польському Інституті плодівництва.

Ріта (Трушенська 2 х сіянець сорту Гермерсдорфська) – надранній угорський високоврожайний сорт, у середній кліматичній зоні досягає на 8–10 днів, а в окремі роки навіть на два тижні раніше Бурлату – в перший тиждень досягання черешень (одночасно з сортом Ріван).

Серцеподібної форми плоди середні, в окремі роки – більше семи грамів (залежить від навантаження врожаєм і погодних умов наприкінці травня й у червні), дещо сплюснені, з блискучою темночервоною шкіркою. За надмірних опадів розтріскуються, як і Бурлат.

Хелга (Рання Ріверса х Мореау) – високоврожайний чеський сорт, досягає на кілька днів раніше Бурлату (другий тиждень досягання черешень). Плоди крупні (до 8–9 г), з блискучою, темно-червоною шкіркою, не розтріскуються, м'якуш ніжний. Дерево спочатку росте сильно, після настання плодоношення – середньо.

Ділема (Дрогана Жовта х Валерій Чкалов) – високоврожайний український сорт мелітопольської селекції, досягає на 2–3 дні раніше або одночасно з Бурлатом (третій тиждень досягання черешень). Серцеподібної форми плоди

крупні, привабливі, темно-червоні, крупніші від Бурлату зі стійкішою до розтріскування шкіркою.

Марта (Кордія х Рання Ріверса) – середньоврожайний чеський сорт, досягає одночасно з Бурлатом (третій тиждень досягання черешень). Плоди крупні (8–9 г), середньо стійкі до розтріскування. М'якуш щільний, хрящуватий, гарного смаку. Дерева чутливі до вірусних захворювань.

Сказка (Дрогана Жовта х Валерій Чкалов) – високоврожайний український сорт, досягає одночасно з Бурлатом. Широкосерцеподібної форми плоди темно-червоні (7,5–8 г), м'якуш щільний, хрящуватий. Порівняно з сортом Бурлат, схильність до розтріскування менша.

Валерія №3 – середньоврожайний український сорт артемівської селекції, досягає через 2–3 дні після Бурлату (кінець третього тижня досягання черешень). Плоди крупні (7–8 г), стійкі до розтріскування, з привабливою блискучою темно-червоною шкіркою та щільним м'якушем. Дерево морозостійке, стійкість до вірусних захворювань середня.

Аніта (Трушенська 2 х сіянець сорту Гермерсдорфська) – високоврожайний морозостійкий угорський сорт, досягає на 2–4 дні пізніше від Бурлату (кінець третього – початок четвертого тижня досягання черешень). Плоди крупні (7,5 г), середньостійкі до розтріскування, з червоною, інтенсивно блискучою шкіркою. М'якуш середньої щільності, соковитий.

Касандра (Бурлат х Санбьорст) – чеський сорт, досягає на кілька днів пізніше Бурлату. Плоди крупні (10 г), дуже привабливі, з темно-червоною блискучою шкіркою і темно-червоним, соковитим м'якушем, недостатньо щільні і не стійкі в торговому обороті.

Електра (Дрогана Жовта х Валерій Чкалов) – високоврожайний (на Гізели 5) український сорт мелітопольської селекції, досягає на 3–5 днів пізніше Бурлату. Широкосерцеподібної форми плоди (7,5 г), привабливі, схильність до розтріскування дещо менша від Бурлату. Шкірка темно-червона з інтенсивним блиском.

Елізе – високоврожайний французький сорт, досягає одночасно з Бурлатом. Плоди (9 г) крупніші від Бурлату, привабливі, проте дуже схильні до розтріскування і загнивання в дощову погоду, тому їх зазвичай вирощують під плівковим накриттям.

Хорка – чеський сорт (сіянець від вільного запилення сорту Ван), досягає на тиждень пізніше Бурлату (четвертий тиждень досягання черешень). Плоди дуже крупні (10 г), смачні, з хрящуватим м'якушем, під час дощу сильно розтріскуються.

Середньостиглі сорти

Польські садівники успішно реалізують сорти, врожай яких збирають на четвертий–п'ятий тиждень досягання черешень – одночасно з сортами Ванда, Техлован і Саміт.

Вера (Ляна х Ван) – високоврожайний угорський сорт, досягає одночасно з сортом Ванда (кінець четвертого – початок п'ятого тижня досягання черешень). Плоди крупні (8,5–10 г), округлі, привабливі, з короткою плодоніжкою, середньостійкі до розтріскування (дещо менше сорту Ванда). Дерево серед-

ньоросле, морозостійке і стійке до хвороб, високоврожайне.

Сандра (Кордія х сіянець № 13) – чеський сорт, досягає одночасно з Техлованом (п'ятий тиждень досягання черешень). Серцеподібної форми плоди крупні, щільні, привабливі з темно-червоною шкіркою, стійкі до розтріскування в дощову погоду.

Пізнюстигли сорти

Пізнюстигли сорти черешні крупніші від раннюстиглих і менше пошкоджуються птахами, для яких у цей час чимало іншої поживи (шовковиця, чорниця, польові культури). Польські садівники вирощують їх і на експорт, тоді як раннюстигли надходять у Польщу з Угорщини, Туреччини, Італії й Іспанії, де вегетація починається раніше.

Щоб створити однорідні експортні партії товару, невеликі фермерські господарства зазвичай вирощують 2–4 пізнюстигли сорти черешні, спільно організуючи сортування та логістику.

Юстина (Кордія х Старк Харді Гянт) – середньоврожайний чеський сорт, досягає одночасно з сортом Кордія (п'ятий–шостий тиждень досягання черешень). Дерево середньоросле, в плодоношення вступає рано. Цвіте у середньо–ранні строки, стійкість до пізнювесняних заморозків середня.

Відносно стійкі до розтріскування плоди крупні (9–10 г), з тонкою плодоніжкою, довжиною 45–50 мм і темно-червоною шкіркою. М'якуш світло-червоний, щільний, соковитий, смачний, сік червоний.

Тамара (Крупноплідна х Ван) – середньоврожайний чеський сорт, досягає на кілька днів пізніше Регіни (сьомий–восьмий тиждень досягання черешень). Дерево середньоросле з помірно загущеною кроною. Цвіте відносно рано, потребує запилювача. Серцеподібної форми плоди крупні, темно-червоні, на молодих деревах масою до 12–14 г, середньостійкі до розтріскування. М'якуш червоний, хрящуватий, високого смаку.

Стакато (Самер Шарм) – самоплідний високоврожайний канадський сорт (сіянець від вільного запилення сорту Світхарт), досягає пізніше Регіни. Плоди привабливі, крупні (9–10 г), за формою нагадують Техлован, у дощову погоду схильні до розтріскування. Для умов Польщі морозостійкість не визначено.

Вахтанк – самий пізнюстиглий сорт, досягає після Регіни (кінець сьомого тижня досягання черешень). Серцеподібної форми плоди крупні (8–9 г) з плодоніжкою середньої довжини (до 40 мм), схильні до розтріскування. Шкірка жовта зі світло-червоним рум'янцем, м'якуш кремово-білий з безбарвним соком.

Дерево середньоросле з розлогою, середньо загущеною кроною. Цвіте пізно, плодоносить щорічно, морозостійке, потребує запилювача.

Сестрьонка (черешня Денисена Жовта х вишня Гріот Остеймський) – високоврожайний український сорт, досягає на 3–5 днів пізніше Регіни (восьмий "черешневий" тиждень). Стійкі до розтріскування плоди крупні (8–9 г), видовжені, з червоною, а в повній стиглості – темно-червоною шкіркою. М'якуш червоний, біля кісточки темніший, середньої щільності, з червоним соком. Де-

рево морозостійке, потребує запилювача.

Алекс (Ван х Йохніннес 2420) – самоплідний високоврожайний угорський сорт, досягає через 7–8 днів після Регіни (восьмий "черешневий" тиждень). Середньостійкі до розтріскування видовжені плоди середнього розміру (6,5–8 г), з червоним, середньо щільним м'якушем, за високої врожайності дрібніють, в дощову погоду сильно загнивають. Шкірка червона, блискуча. Дерева плодоносять навіть після суворих зим.

Серед нових – пізнюстигли канадські сорти з дослідної станції Саммерленд – Симфоні (Селіна), Соверен і Сентеніал з недостатньо крупними плодами, а також схильна до розтріскування Скіна.

В одному з польських садівничих господарств з 17-гектарною загальною площею насаджень, з чого 10 га черешня, на підщепах Колт і Гізела 5 понад десять років вирощують сорти Регіна, Кордія і Самміт (Бурлат, Вега, Ванда, Техлован та Світхард – на П-ХЛ А), а минулою весною посаджено чотиригектарну площу пізнюстиглих сортів Регіна і Кордія на підщепі Колт [3].

Підщепи

Підщепа визначає силу росту, вступ у плодоношення, врожайність і якість плодів, тому економічні наслідки допущеної в момент закладання саду помилки фатальні. Порівняно з вишнею й абрикосом, на пагонах черешні мало генеративних бруньок, що за невідповідної підщепи призведе до низької врожайності, особливо в перші після садіння роки.

Сіянци черешні лісової чи рекомендованих помологічних сортів черешні з сортами черешні хоч і сумісні, проте щеплені на них дерева надто сильнорослі. Саджанці на насінній підщепі непридатні для інтенсивного саду зі щільною схемою садіння, особливо для середньорослих сортів Бурлат, Вега, Хейдегер, Самміт, а також для сорту Лапінз з дуже довгими малочисельними приростами. Їх доцільно використовувати для слаброслих сортів Стелла, Мертон Прем'єр і Сильвія, або для сортів з помірним ростом (Ванда, Техлован, Кордія) на недостатньо родючих ґрунтах без зрошення [2].

Ф12/1 (F12/1) – вегетативно розмножуваний англійський клон черешні лісової. Ця клонова підщепа від насінневої різниться мало і в Польщі насадження черешні на ній менш урожайні. На оздоровлених відсадках Ф 12/1 вирощують сортові саджанці для маточно-живцевих садів.

Колт (Colt) – виведена в 1958 р. в Англії перша середньоросла, а за результатами польських досліджень – сильноросла підщепа черешні (на ній сила росту дерев сорту Бютнера Червона вища від щеплених на сіянцях). Ефективно вбирає кальцій і магній, тому на ґрунтах легкого гранулометричного складу в перші після садіння роки дефіцит останнього на Колті проявляється рідко.

Серед клонових підщеп кісточкових культур Колт найкраще розмножується в традиційному маточнику, забезпечуючи більше десяти добре вкорінені відсадків з маточної рослини. В першому полі розсадника дружно "підходить" до окулірування з високим приживленням вічок більшості сортів черешні, забезпечуючи подібну до вирощених на сіянцях черешні якість саджанців.

З Колтом недостатньо сумісні сорти черешні Ван, Гедельфінген і Сам, а несумісність сортів Бурлат і Самміт зазвичай проявляється на 6–7 рік від закладання саду. Морозостійкість невисока, можливе підмерзання коренів і значні втрати саджанців у плодорозсаднику за недостатнього снігового покриву.

П-ХЛ А (P-HLA). За результатами 25-річних польських досліджень, кращою серед отриманих у Чехії підщеп цієї серії визнано карликову П-ХЛ А. Залежно від ґрунтово-кліматичних умов, сорту і схеми садіння, П-ХЛ А забезпечує на 40–50% меншу силу росту дерев у порівнянні з сіянцями черешні. Сорти черешні на ній високоврожайні і раніше плодоносять, забезпечуючи подібну до щеплених на сильнорослих підщепях якість плодів. На підщепі П-ХЛ А добре вдаються сорти Бурлат, Бютнера Червона, Кордія, Лапінз, Саміт; за причини надмірного ослаблення росту непридатна вона для сорту Сильвія та фізіологічно несумісна з сортами Гедельфінген і Хайдегер.

Піку 4 (Piku 4). Найбільш придатною з виведених у Німеччині підщеп серії Піку в Польщі виявилася Піку 4. Дерев на ній високоврожайні, особливо сорт Сильвія, крупноплідні і дещо сильноросліші від Гізели 5.

Вейрут (Weirout). На Вейрут 72 дерева черешні на 60% менші від щеплених на сильнорослій Ф 12/1 і на 10–20% поступаються щепленим на Гізелі 5. Продуктивність дерев на Вейрут 72 перевищує щеплені на Ф 12/1, проте поступається Гізелі 5.

На Вейрут 158 дерева добре вкорінюються, не потребуючи підпор, плоди не схильні до характерного для слаборослих підщеп дрібніння.

ЛЦ-52 і ВСЛ-1 – російські підщепи з дослідної станції в м. Кримськ Краснодарського краю. Розмір плодів сорту Регіна на них подібний до вирощених на Гізелі 5, проте врожайність нижча, особливо на ЛЦ-52. Значна кількість кореневих паростків у дерев на ВСЛ-1 ускладнює застосування гербіцидів у приствольній смузі.

Гізела (GiSelA). За результатами польських досліджень, для саду зі схемою садіння 4,5–5 x 2,5–3 м більш придатні дерева на підщепі Гізела 5, що забезпечує найвищу врожайність та на 40% слабшу, порівняно з сіянцями черешні чи Ф 12/1, силу росту дерев. Ця досить морозостійка підщепа активно використовується в Західній Європі, зокрема в Польщі, й інших країнах світу. Не рекомендується для незрощуваних садів Угорщини за причини хлорозу листя і дрібніння плодів черешні сортів Алекс і Каталін.

На Гізелі 6 дерева дещо сильноросліші, з округлою кроною і тупим кутом відходження гілок, проте плодоносять слабше. Кореневої порослі не утворюють. Придатні для місцевостей з менш родючими ґрунтами, на яких слаборосліші підщепи недостатньо ефективні.

Конструкції насаджень

Вибір сорто-підщепного комбінування залежить від ґрунтово-кліматичних умов місця розташування саду. В умовах помірного клімату черешня росте сильно і силу росту дерев ефективно обмежують запровадженням слаборослих підщеп. Порівняно з яблунею, для черешні їх використовують відносно недавно і проблеми фізіологічної несумісності сорто-підщепних комбінувань вивчено

недостатньо.

На сильнорослій підщепі ефективний результат отримують на недостатньо родючих ґрунтах легкого гранулометричного складу, без зрошення в посушливих умовах, за недостатньої сумісності підщепи з помологічним сортом, для особливо слаборослого сорту черешні, а також за відсутності досвіду з вирощування та догляду за інтенсивним черешневим садом.

На слаборослій підщепі позитивні результати у вирощуванні черешні отримують на родючих ґрунтах за відсутності ґрунтової (краще, щоб на місці черешневого саду садів раніше зовсім не було), наявності зрошення, а також для сильнорослих сортів і за достатнього досвіду вирощування інтенсивних насаджень черешні.

Якщо контроль сили росту дерев не актуальний, черешневий сад краще закладати на сіянцях черешні, ніж на вегетативно розмножуваній Ф 12/1. На Колті дерева також досягають досить значних розмірів і можуть підмерзати в безсніжні зими, проте на цій підщепі легше сформувати крону й отримати вищу, порівняно з насінневою, врожайність.

Черешню варто садити на слаборослих підщепях Гізела 5, Гізела 6, П-ХЛ А, Піку 4, отримуючи скороплідні високоврожайні насадження з ефективним захистом дерев від хвороб, шкідників і меншими затратами на збір врожаю.

Серед слаборослих підщеп найбільше переваг мають Гізела 5, Гізела 6 і П-ХЛ А, добрі результати в польських умовах забезпечують також Піку 4 і Вейрут 158.

Догляд за насадженнями

Для заплелення на гектарі черешень у чотирьох місцях розкладають 8 тис. коконів осмії чи ставлять бджолосім'ї в насадженнях старшого віку.

Захист від шкідників, хвороб, дощу і птахів. Ступінь загрози та необхідність обробки проти вишневої мухи встановлюють клейкими пастками жовтого кольору. Через чотири доби після виявлення в пастці перших мух насадження обприскують Каліпсо, а далі – Моспіланом. З перевищенням попелицями порогу шкодочинності застосовують Пірімор і Моспілан.

Напровесні від грибкових захворювань двічі обробляють хлорокисом міді, а під час цвітіння – ще раз від бактеріального раку, а проти бурої гнилі плодів на початку і після цвітіння застосовують Сігнум. Від кокомікозу після цвітіння обприскують Силітом, а проти моніліозу застосовують Світч і Сігнум.

Після збору врожаю насадження черешні від кокомікозу обприскують препаратами Карпене і Силіт. Для підсилення генеративних бруньок тричі обробляють карбамідом, з тижневим інтервалом дозами відповідно 8, 12 і 15 кг/га, а восени ще й цинком і бором.

Після збору врожаю контролюють кліщів і попелиць, обробляючи після обрізування дерев контактними препаратами зі вмістом полісахаридів – Афік, Агріколе, Агрітрап Фоліар (в цей час краща проникність крон), а від попелиць – додатково Пірімором і Моспіланом. Запобігаючи інфікуванню бактеріальним раком раневої поверхні в місці обпадання листка, під час осипання листя обпри-

скують "мідним" препаратом Чемпіон або Купрофлю.

В одному з польських господарств від дощу, граду та сильного вітру врожай особливо цінних пізньостиглих сортів Кордія, Регіна та Світхард на 2,5-гектарній площі захищають плівковим накриттям системи VOEN. П'ять років тому зроблено саморобне накриття на 5,5-метрових дерев'яних підпорах польської фірми "Drewo", що встановлені через кожні 10 м (крайні з відтяжками і нахилом), із несучим сталевим дротом діаметром 3,9 мм.

На однегектарній площі випробовують накриття на 6,5-метрових підпорах фірми "Kordgard" завтовшки 10–12 см. Завдяки накриттю, зі збором недостатньо стиглих плодів перед дощовою погодою не поспішають, збираючи врожай з досягненням властивого для сорту смаку. Свого часу накриття монтували перед цвітінням, знімаючи після збору врожаю, тепер його згортають над рядами дерев, обмотують чорною плівкою, економлячи затрати праці та матеріали.

Птахи з-під плівкового накриття відлякують пристроями BirdCard [1].

Крону обрізують після збору врожаю і зняття накриття VOEN, запобігаючи в такий спосіб ураженню листя молочним блиском і дерев бактеріальним раком. Обрізку виконують у сонячні дні (пізньостиглі сорти в серпні), після чого насадження обприскують "мідним" препаратом. Для обмеження росту дерев на підщепі Колт з одного боку ряду навесні підрізують корені.

Удобрення здійснюють за результатами аналізу ґрунту, який роблять раз на чотири роки. У роки, коли аналіз не проводять, у плодоносних кварталах вносять 300 кг/га Яра Міла Комплекс, а в новозакладених – восени вносять 300 кг/га калійної солі та потрійний суперфосфат. Після цвітіння в пристовбурні смуги вносять 200 кг/га азотного добрива Сульфамо PRO зі вмістом 23% азоту та з початку вегетації здійснюють фертигацію за програмою фірми "Yara".

Для запобігання хлорозу, що проявляється в одному з кварталів саду внаслідок невідповідної кислотності ґрунту (рН близько восьми), кілька років тому пристовбурні смуги обприскали препаратом Ультраферро (25 кг/га) та періодично вносять його з поливною водою.

Позакоренево вносять необхідні елементи мінерального живлення в окремі фази вегетації, доповнюючи основне удобрення та фертигацію. Перед цвітінням дерева двічі обприскують сульфатом магнію (7 кг/га) в суміші з 3,5 кг/га карбаміду, додаючи в першу обробку цинк, а в другу – бор. Після цвітіння двічі позакоренево вносять 2,5 л/га добрива Басфоліар Актів з двотижневим інтервалом, а в кварталі сортів Самміт і Світхард під час обпадання пелюсток – тричі Гоемар Калібра з 10-добовим інтервалом. Для забезпечення плодів кальцієм і підвищення стійкості до розтріскування, перед збором врожаю двічі обприскують Фрутоном Кальціум (5 л/га) в поєднанні з 1 л/га мікродобрива Делфан Плюс перед очікуваним дощем.

Зрошують водою зі свердловини, на що отримано відповідні дозволи.

Збір плодів і реалізація. Крупні масиви насаджень черешні польські садівники закладати не ризикують. Адже навіть у найбільшому "черешневому" регіоні США її вирощують порівняно в невеликих господарствах і, використовуючи сортувальні лінії в кооперативі, продукцію реалізують спільно. Кооперативу постачають плоди високої якості, показники якої ефективно контролює сор-

тувальна лінія і пакувальники. Високоякісну продукцію збувають на місцевому ринку, а також в Японію та Великобританію.

Подібні кооперативи з'являються і в Польщі, експортуючи черешню в Західну Європу. Плоди для експорту мають бути щільними, діаметром не менше 24–25 мм. Цим вимогам відповідають досить поширені в польських промислових садах сорти Кордія і Регіна, а також нові перспективні сорти світової селекції.

Література

1. Україно-польський садівничий семінар: червень 2014. – www.novsad.com
2. Lukawska A. Letni pokazy czeresniowe 2014 // Informator sadowniczy. – 2014. – №5. – P. 9.
3. Rozpara E. Perspektywiczne odmiany czeresni // Informator sadowniczy. – 2014. – №5. – P. 9-11.
4. Sitarek M. Podkladki do intensywnych sadow czeresniowych // Informator sadowniczy. – 2014. – № 5. – P. 12-13.

(О.В.Мельник, О.О.Дрозд)

ЧЕРЕШНЯ ПО-ІНТЕНСИВНОМУ: німецький досвід

Черешню в садівничому регіоні Бодензее (Боденське озеро) на півдні Німеччини вирощують під плівковим накриттям вартістю до 100 тис. євро на гектар. Тут домінують сорти Кордія, Лапінз, Світхард, Октавія і Регіна, причому найбільш важливий пізньостиглий (останній), що регулярно плодоносить.

У місцевому дослідному центрі поблизу м. Бавендорф найкращі результати в обмеженні сили росту черешні отримано для дерев на підщепях Гізела 5, Піку 1 і Максма 14. Найбільш придатними для закладання промислових насаджень вважають саджанці на досить популярній тут Максма 14, що стійка до нестачі в ґрунті заліза і надміру вологи та забезпечує регулярне плодоношення. Ефективно обмежує силу росту і підвищує врожайність черешневих садів також Гізела 5, проте потребує інтенсивного зрошення й удобрення та нерідко спричиняє здрибнення плодів.

Крім слаброслих підщеп, силу росту дерев обмежують запровадженням нових типів крони. Позитивні результати отримано з двопровідниковими саджанцями (бі-баум) та садінням звичайних саджанців під кутом. Формуючи протягом двох сезонів крону, отримують високі врожаї з самого початку плодоношення. У такий спосіб досягають вищої врожайності й обмежують габарити крони, ефективно захищають врожай від птахів і дощу.

*За матеріалами "Haslo ogrodnicze", 2014, №1.
(І.О.Личенкова)*